

Besluit van de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat van [datum pm] 2019, nr. BI / [nummer pm], houdende wijziging van het Nationaal Frequentieplan 2014 (700 MHz band)

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat;
Gelet op artikel 3.1 van de Telecommunicatiewet;

Besluit:

Artikel I

De bijlage bij het besluit van de Minister van Economische Zaken van 3 november 2014, DGETM-TM / 14179469, houdende vaststelling van het Nationaal Frequentieplan 2014 (Nationaal Frequentieplan 2014)¹ wordt als volgt gewijzigd:

A.

In de frequentietabel worden de regels, luidende

Bandgrens	ITU dienst	Bestemming	Verdeelmechanisme
614	MHz		
	BS	Omroep, DVB-T (tot 1 januari 2020) & DVB-T2 5.291A 5.296	Vergunningverlening aan publieke media- instellingen op aanvraag en vergunningverlening aan commerciële omroep via veiling of vergelijkende toets.
	lms	Landmobiele communicatie, DAV, reportageverbindingen 5.291A 5.296	Vergunningverlening op volgorde van binnenkomst van de aanvraag.
	/ms/	Mobiele communicatie, korteafstandapparatuur 5.291A 5.296	Zonder vergunning, onder voorwaarden.
790	MHz		
	/ms/	Mobiele communicatie, korteafstandapparatuur	Zonder vergunning, onder voorwaarden.
791	MHz		

---

¹ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2014-33116.html>

vervangen door:

Bandgrens	ITU dienst	Bestemming	Verdeelmechanisme	
614	MHz	BS	Omroep, DVB-T (tot 1 januari 2020) & DVB-T2 5.296	Vergunningverlening aan publieke media-instellingen op aanvraag en vergunningverlening aan commerciële omroep via veiling of vergelijkende toets.
		lms	Landmobiele communicatie, DAV, reportageverbindingen 5.296	Vergunningverlening op volgorde van binnenkomst van de aanvraag.
		/ms/	Mobiele communicatie, kortefstandapparatuur 5.296	Zonder vergunning, onder voorwaarden.
698	MHz	BS	Omroep tot 1 januari 2020, DVB-T & DVB-T2	Vergunningverlening aan publieke media-instellingen op aanvraag en vergunningverlening aan commerciële omroep via veiling of vergelijkende toets.
		MS	Mobiele communicatie met ingang van 1 januari 2020 duplex met 753-758 MHz	Aangewezen voor Justitie en Veiligheid.
703	MHz	BS	Omroep tot 1 januari 2020, DVB-T & DVB-T2	Vergunningverlening aan publieke media-instellingen op aanvraag en vergunningverlening aan commerciële omroep via veiling of vergelijkende toets.
		MS	Mobiele communicatie met uitzondering van installaties ter zee met ingang van 1 januari 2020. Eindapparaten.	Vergunningverlening via veiling of vergelijkende toets. Eindapparaten zonder vergunning, onder voorwaarden.
		ms	Mobiele communicatie, installaties ter zee met ingang van 1 januari 2020. Eindapparaten	Verdeling op afroep met ingang van 8 weken na de dag na van publicatie in de Staatscourant van de vergunningen voor de dienst MS in de bandgrens 703-733 MHz. Eindapparaten zonder vergunning onder voorwaarden.
733	MHz	BS	Omroep tot 1 januari 2020, DVB-T & DVB-T2	Vergunningverlening aan publieke media-instellingen op aanvraag en vergunningverlening aan commerciële omroep via veiling of vergelijkende toets.
		MS	Mobiele communicatie met ingang van 1 januari 2020 duplex met 788-791 MHz	Aangewezen voor Justitie en Veiligheid.
736	MHz	BS	Omroep tot 1 januari 2020, DVB-T & DVB-T2	Vergunningverlening aan publieke media-instellingen op aanvraag en vergunningverlening aan commerciële omroep via veiling of vergelijkende toets.
		/ms/	Mobiele communicatie, laagvermogen audioverbindingen	Zonder vergunning, onder voorwaarden.
753	MHz	BS	Omroep tot 1 januari 2020, DVB-T & DVB-T2	Vergunningverlening aan publieke media-instellingen op aanvraag en vergunningverlening aan commerciële omroep via veiling of vergelijkende toets.
		MS	Mobiele communicatie met ingang van 1 januari 2020 duplex met 698-703 MHz	Aangewezen voor Justitie en Veiligheid.
758	MHz	BS	Omroep tot 1 januari 2020, DVB-T & DVB-T2	Vergunningverlening aan publieke media-instellingen op aanvraag en vergunningverlening aan commerciële omroep via veiling of vergelijkende toets.
		MS	Mobiele communicatie met uitzondering van installaties ter zee met ingang van 1 januari 2020	Vergunningverlening via veiling of vergelijkende toets.
		ms	Mobiele communicatie, installaties ter zee met ingang van 1 januari 2020	Verdeling op afroep met ingang van 8 weken na de dag na van publicatie in de Staatscourant van de

788	MHz		vergunningen voor de dienst MS in de bandgrens 758-788 MHz. Eindapparaten zonder vergunning onder voorwaarden.
		BS	Omroep tot 1 januari 2020, DVB-T & DVB-T2
		MS	Mobiele communicatie met ingang van 1 januari 2020 duplex met 733-736 MHz
791	MHz		Vergunningverlening aan publieke media-instellingen op aanvraag en vergunningverlening aan commerciële omroep via veiling of vergelijkende toets. Aangewezen voor Justitie en Veiligheid.

B.

In annex 4, Gebruikte afkortingen en begrippen, wordt in de alfabetische volgorde ingevoegd:

Installaties ter zee

Installaties ter zee als bedoeld in artikel 1 van de Wet installaties Noordzee.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Dit besluit wordt met de toelichting in de Staatscourant geplaatst.

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat
mr. drs. M.C.G. Keijzer

Tegen dit besluit kan degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken binnen 6 weken na de dag van dagtekening van deze Staatscourant een gemotiveerd beroepschrift indienen bij de rechtbank Rotterdam, Postbus 50950, 3007 BL, Rotterdam.

Toelichting

I Algemeen

Nationaal Frequentie Plan

Bij besluit van 3 november 2014 is op grond van artikel 3.1, eerste lid, van de Telecommunicatiewet het Nationaal Frequentieplan 2014, hierna 'NFP', vastgesteld. In het NFP licht de rijksoverheid de systematiek van de ordening van het frequentiespectrum toe, en beschrijft de doelstellingen van het frequentiebeleid en frequentiebeheer; het vermijden van interferentie (storing) tussen frequentiegebruikers is hierbij de hoofddoelstelling.

Het belangrijkste onderdeel van het NFP is de frequentietabel waarin per frequentieband wordt aangegeven voor welk type gebruik deze band bestemd is en volgens welk verdeelmechanisme deze band beschikbaar wordt gesteld voor frequentiegebruikers. In feite is het NFP een bestemmingsplan voor het radiospectrum. Op basis van dit plan wordt de vergunningverlening, het gebruik en het beheer van het spectrum uitgevoerd. Het Nationaal Frequentieregister (NFR) geeft nadere informatie omtrent laatstgenoemde zaken.

Aanleiding en inhoud van het besluit

Veranderingen in technologie, markt en maatschappij maken het gewenst het nationaal frequentieplan van tijd tot tijd aan te passen zodat ruimte kan worden gegeven aan de nieuwe ontwikkelingen en spectrumbehoeften, en ook zodat recente harmoniserende (internationale) spectrumbesluiten kunnen worden geïmplementeerd.

Deze NFP wijziging betreft de 700 MHz-band. De bestemming omroep wordt per 1 januari 2020 beëindigd, en vanaf dan geldt de bestemming mobiele communicatie. Er zijn eerder wijzigingen in deze band geconsulteerd geweest (als onderdeel van NFP-wijzigingspakket 2018-1). De reacties hebben een wens tot aanpassing opgeleverd. Vandaar de nieuwe consultatie van de voorgenomen wijzigingen in deze band. De duplex banden in de 700 MHz band worden geografisch gesplitst. Dit wil zeggen dat het gebruik enerzijds op land en de territoriale wateren, en anderzijds op installaties ter zee, apart worden bestemd en verdeeld.

Dit besluit is voorbereid met toepassing van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Dit houdt in dat dit voorgenomen besluit zes weken als ontwerp publiek ter inzage heeft gelegen zodat een ieder zijn/haar zienswijze hierop kon geven. Dit besluit is via de site www.internetconsultatie.nl in ontwerpvorm voor reacties aangeboden van [datum 2019] tot en met [datum 2019].²

Daarop zijn [PM] openbare reacties ontvangen en een aantal vertrouwelijke reacties.[pm] [\[Hier t.z.t. de reacties samenvatten, en daarbij beschrijven op welke manier de reacties al dan niet tot aanpassingen van het besluit hebben geleid.\]](#)

Voorschriften en beperkingen

Om storing te voorkomen en doelmatig gebruik van het frequentiespectrum te bevorderen worden aan het gebruik van frequenties voorschriften en beperkingen verbonden. In de regel worden deze voorschriften en beperkingen in de vergunning bepaald. Echter, wanneer het gebruik van het frequentiespectrum is vrijgesteld van een vergunning worden in de Regeling gebruik van frequentieruimte met meldingsplicht 2015 of de Regeling gebruik van frequentieruimte zonder vergunning en zonder meldingsplicht 2015 de nadere eisen gesteld.

---

² Onderdeel A (700 MHz) is in 2018 eerder geconsulteerd geweest, namelijk als onderdeel van pakket 2018-1. Met het oog op de ontvangen reacties is dit onderdeel aanmerkelijk aangepast, en wordt het daarom bij deze opnieuw geconsulteerd. De aanpassingen waar het om gaat worden hieronder besproken bij Onderdeel A.

II Artikelen

Artikel I

Onderdeel A

Dit (ontwerp)besluit betreft wijzigingen per 1 januari 2020 van de bestemmingen van de frequenties 694 – 791 MHz. De band 703 – 733 MHz en de band 758 – 788 MHz worden bestemd voor elektronische communicatienetwerken (mobiele communicatie). De band 698-703 MHz, gekoppeld met 753-758 MHz, en de band 733-736 MHz, gekoppeld met 788-791 MHz, worden bestemd voor (breedbandige) mobiele communicatie, en aangewezen aan het ministerie van Justitie en Veiligheid. De bovenbanden (753-791 MHz) zijn bedoeld voor de zendsignalen vanaf de basisstations (zgn. downlink) en de onderbanden (698-736 MHz) zijn bedoeld voor de zendsignalen van de mobiele stations (uplink). De tussenliggende band 736-753 MHz, de zgn. duplex gap, wordt bestemd voor laagvermogen audioverbindingen, ten behoeve van het maken van programma's en evenementen (zie verder hieronder).

Mobiele communicatie per 1 januari 2020

Bij NFP wijzigingspakket 2016-2 van 15 april 2016³ is bepaald dat de 700 MHz-band zou worden vrijgemaakt van omroep om ruimte te maken voor mobiele communicatie. Op grond van Besluit 2017/899/EU moeten Lidstaten per 30 juni 2020 het gebruik van de 700 MHz-band voor draadloze breedband elektronische communicatiediensten hebben mogelijk gemaakt.⁴ Bij de vergunningverlening van digitale ethertelevisie in 2016 is reeds bepaald dat omroepuitzendingen in de frequentieruimte van 694 MHz tot 790 MHz uiterlijk per 1 januari 2020 beëindigd moeten zijn. Deze NPF-wijziging dient ter verdere implementatie van voornoemde besluiten. Vanwege de tijd die de vergunninghouder van digitale ethertelevisie is gegeven om in deze band af te bouwen, blijft omroep de bestemming tot 1 januari 2020. De technische condities voor het gebruik van de band zijn Europees geharmoniseerd in het Uitvoeringsbesluit 2016/687/EU.⁵

De frequentieruimte in de 700 MHz band wordt wat de 2x30 MHz banden betreft geografisch gesplitst. De frequentieruimte van de 2x30 MHz banden wordt voor het Nederlands grondgebied, inclusief de territoriale wateren, geveild. Het gebruik van de 2x30 MHz in de 700 MHz op het continentaal plat wordt apart verdeeld voor gebruik op installaties ter zee. De vergunningen worden daarbij vergund via het verdeelmechanisme 'verdeling op afroep'. Vergunningverlening is hierbij nodig om storing met de netwerken op het land te voorkomen. Om daar maximale waarborgen voor het landgebruik te scheppen krijgt het gebruik op installaties ter zee een secundaire status ten opzichte van de primaire status voor gebruik op land en in de territoriale wateren. Dit wordt hierna verder toegelicht.

Geografische splitsing: installaties ter zee

In de Nota Frequentiebeleid 2016 is beschreven dat het belang van draadloze connectiviteit voor economie en maatschappij toeneemt. Mede hierdoor neemt de diversiteit aan vraag naar mobiele communicatiediensten toe. In het Actieplan Digitale Connectiviteit is beschreven dat connectiviteit zich heeft ontwikkeld tot een basisbehoefte; ook de groeiende diversificatie in de vraag naar mobiele communicatiediensten wordt daar genoemd. Uit diverse onderzoeken is bovendien gebleken dat het beschikbaar stellen van frequentieruimte waar technologieën zoals 2G, 3G, 4G en 5G in kunnen functioneren belangrijk is om deze vraag te bedienen en zo de digitalisering van het Nederlandse

---

³ Staatscourant 2016 nr. 20194, 20 april 2016, NFP wijzigingspakket 2016-2

⁴ Besluit (EU) 2017/899 van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2017 betreffende het gebruik van de 470-790 MHz-frequentieband in de Unie.

⁵ Uitvoeringsbesluit (EU) 2016/687 van 28 April 2016 betreffende de harmonisering van de frequentieband 694-790 MHz voor terrestrische systemen die draadlozebreedbanddiensten voor elektronische communicatie kunnen verschaffen en voor flexibel nationaal gebruik in de Unie.

bedrijfsleven te ondersteunen.⁶ Eén van de plekken waar deze toenemende vraag naar specifieke mobiele communicatiedienstverlening zichtbaar is, is in de Nederlandse Exclusieve Economische Zone op de Noordzee. Dit heeft verband met de doorzettende digitalisering van industrieën die daar reeds actief zijn, zoals de olie- en gassector, of de ontwikkeling van windparken op zee.

Bedrijven die actief zijn op de Noordzee zijn voor de inzet van 2G-, 3G- of 4G-technologie op dit moment aangewezen op het dienstenaanbod van de drie houders van relevante frequenties (800, 900, 1800, 2100, 2600 MHz). Om het aanbod te stimuleren voor de ontwikkeling van (bedrijfs)specifieke mobiele communicatiediensten op de Noordzee wordt met deze NFP-wijziging in de 700 MHz-band voor de 2x30 MHz een geografische splitsing aangebracht tussen enerzijds het Nederlands grondgebied en de territoriale wateren, en anderzijds de Economisch Exclusieve Zone (hierna: 'EEZ'). Vergelijkbaar beleid is er ook in andere landen, zoals bijvoorbeeld Noorwegen, het Verenigd Koninkrijk, en de Verenigde Staten. Deze geografische splitsing maakt het mogelijk om de 700 MHz-frequenties in de EEZ afzonderlijk beschikbaar te stellen. Zo worden naast de drie huidige houders van relevante frequenties meer en andere partijen laagdrempeliger in staat gesteld om diensten aan te bieden in de EEZ.

Voorschriften en beperkingen gebruik installaties ter zee

Omdat de ontwikkeling van mobiel communicatiedienstenaanbod in de EEZ nog relatief nieuw is, is het onzeker in hoeverre er sprake is van meer vraag dan aanbod van 700 MHz-frequenties daar. Het is met andere woorden onzeker of er schaarste is. Specifiek voor deze situatie is het verdeelinstrument 'verdeling op afroep' bedoeld. De juridische basis voor dit instrument is artikel 3.10, eerste lid, onderdeel b, Tw. De werking van het instrument zelf is beschreven in de artikelen 14 tot en met 16 van het Frequentiebesluit 2013 en in de Regeling verdeling op afroep. Artikel 14, derde lid, van het Frequentiebesluit schrijft voor dat bij het besluit om vergunningen in een bepaalde frequentieband te verlenen met toepassing van deze procedure, voor zover dat op dat moment reeds mogelijk is, tevens de voorschriften en beperkingen worden vastgesteld die aan de vergunning zullen worden verbonden. Ter uitvoering hiervan is gelijktijdig met de consultatie van dit besluit een ontwerpvergunning gepubliceerd op internetconsultatie.nl. Ter toelichting daarbij worden hierna een aantal van de gemaakte keuzes nader toegelicht:

- secundaire status

Vanwege het belang van 700 MHz-frequenties voor de verdere ontwikkelingen van mobiele communicatiedienstverlening, bijvoorbeeld via 5G, worden er eisen gesteld om mogelijke verstoring door gebruik in de EEZ op het gebruik op land te minimaliseren. Hiertoe wordt er een hiërarchie aangebracht tussen beide gebruikers. Het gebruik op land en in de territoriale wateren (dienst MS) krijgt een primaire status, terwijl het gebruik in de EEZ (dienst ms) een secundaire status krijgt. Teneinde maximale waarborgen te treffen zal er ook een veldsterktenorm worden gesteld op de kustlijn.

- kavelgrootte

Voor de verdeling van de vergunningen op land en in de territoriale wateren wordt een minimale kavelgrootte van 2x5 MHz gehanteerd.⁷ Voor het gebruik op installaties ter zee wordt diezelfde minimale kavelgrootte gehanteerd. Teneinde de kans op interferentie te verkleinen en het aantal vergunninghouders dat elkaar kan verstoren tot een minimum te beperken heeft het de voorkeur om de minimale kavelgrootte voor het gebruik op installaties ter zee gelijk te stellen aan de omvang van een aaneengesloten pakket van de vergunningen zoals die zijn uitgegeven voor het gebruik op land en in de territoriale wateren na de daarvoor bestemde verdeling. Een definitief besluit over de kavelgrootte kan zodoende pas definitief worden genomen na afloop van laatstgenoemde verdeling.

- ingebruiknameverplichting

Om zeker te stellen dat de frequenties na vergunningverlening daadwerkelijk worden gebruikt wordt de vergunninghouder verplicht om er een elektronische communicatiedienst mee aan te bieden en blijven aanbieden.

---

⁶ Strict Consultancy, 'Rapport onderzoek naar vergunningvrij gebruik 2100 MHz band', Vianen: 31 juli 2017 & Dialogic, 'De behoefte aan spectrum voor specifieke, professionele breedbandige toepassingen', Utrecht: 30 januari 2018.

⁷ Kamerstukken II 2018/19, 24 095, nr. 478.

- type dienstverlening

Ter uitvoering van het beleid om dienstenneutraal te zijn, en teneinde ruimte te bieden aan diverse vormen van gebruik voor uiteenlopende doeleinden, wordt het toegestaan om de frequenties op installaties ter zee te gebruiken voor zowel openbare als niet-openbare elektronische communicatienetwerken. Dit maakt het bijvoorbeeld mogelijk om de frequenties te gebruiken voor zowel private bedrijfsnetwerken die slechts toegankelijk zijn voor een beperkte groep gebruikers, als ook voor netwerken die toegankelijk zijn voor het publiek.

- technologievoorschriften

Ter uitvoering van het beleid om technologie-neutraal te zijn zal er geen voorschrift worden gesteld aan de toe te passen technologie.

- technische gebruiksvoorwaarden

Niet alleen in de Nederlandse EEZ wordt gewerkt aan de bouw van mobiele communicatienetwerken. Ook in andere landen gebeurt dit. Om de kans op verstoringen tussen verschillende gebruikers op installaties ter zee te minimaliseren is recentelijk een coördinatieovereenkomst overeengekomen tussen de administraties van Nederland, België, en Duitsland.⁸ Een verplichting om deze overeenkomst na te leven wordt onderdeel van de vergunningsvoorschriften. Voorts worden er, ter voorkoming van aan elkaar grenzende gebruikers, technische gebruiksvoorwaarden gesteld.

De verdeelprocedure van de verdeling op afroep wordt in gang gezet met de indiening van een aanvraag tot verlening van een vergunning. Uiterlijk negen weken na ontvangst van die aanvraag maakt de minister in de Staatscourant bekend dat de aanvraag is ingediend, en dat overige geïnteresseerden voor de vergunningen voor frequentieruimte voor mobiele communicatie op installaties ter zee in dezelfde band binnen zes weken hun aanvraag kunnen indienen. Bij deze publicatie zullen ook de overige vergunningvoorschriften en -beperkingen die op dat moment kunnen worden vastgesteld, bekend worden gemaakt. Uit het oogpunt van doelmatig beheer van de frequentieruimte kan de procedure voor verdeling op afroep pas starten na afloop van de verdeling van de vergunningen op land en in de territoriale wateren (dienst MS). Zodra de verdeling van die vergunningen bekend is kunnen de vergunningsvoorschriften voor het gebruik op installaties ter zee in meer definitief worden bepaald. Waaronder de te hanteren kavelgrootte zoals in de gelijknamige paragraaf hiervoor is beschreven. Met deze volgorde wordt een optimaal en doelmatig gebruik van de frequentieruimte gewaarborgd.

Overige bestemmingen

Publieke diensten zoals politie en brandweer worden in toenemende mate afhankelijk van breedbandige mobiele (data)communicatie. Onderzoek door Stratix⁹ en TNO¹⁰ toont aan dat het beschikken over eigen spectrum in combinatie met dienstverlening uit de markt en mogelijk aanvullende regelgeving, een kansrijk model is om aan de toekomstige behoeftevoorziening van de OOV-sector te kunnen voldoen. Om deze reden wordt nu 2x5 MHz (698 – 703 MHz gepaard met 753 – 758 MHz) en 2x3 MHz (733 – 736 MHz gepaard met 788 – 791 MHz) bestemd voor breedbandige mobiele communicatie en aangewezen aan het ministerie van Justitie en Veiligheid. Als duidelijk is wanneer en op welke wijze dit spectrum in de toekomstige frequentiebehoefte van de OOV-sector kan voorzien, kan het ministerie van J&V hiervoor een BOP-aanvraag indienen. Op basis hiervan kan een toewijzing aan J&V worden gedaan. Bij de toewijzing kunnen voorwaarden en beperkingen worden gesteld.

De beslissing om de 700 MHz-band beschikbaar te stellen voor mobiele communicatie heeft gevolgen voor medegebruik van deze band ten behoeve van het maken van programma's en evenementen

---

⁸ Agreement between the administrations of Belgium, France, Germany, Luxembourg, the Netherlands and Switzerland on frequency usage and frequency coordination in border areas for terrestrial systems capable of providing wireless broadband electronic communications services in the frequency bands 703-733 / 758-788 MHz

⁹ Breedband voor de OOV sector in de 700 MHz band, Stratix, febr 2017

¹⁰ Facilitering missie-critisch mobiel breedband in het OOV domein, TNO, okt 2017

(PMSE: Programme Making and Special Events).¹¹ Het gaat hier om draadloze microfoons en soortgelijke verbindingen (intercomverbindingen, regieverbindingen en 'in-ear' monitoring), waarbij het in alle gevallen gaat om draadloze audioverbindingen met een laag vermogen. Dergelijke apparatuur maakt tot op heden gebruik van reestruimte in de UHF-omroepband als geheel. Door de herbestemming van het 700 MHz-banddeel neemt de beschikbare hoeveelheid frequentieruimte waarvan PMSE-apparatuur gebruik kan maken af. Dit verlies aan frequentieruimte wordt deels opgevangen door het exclusief beschikbaar stellen van de duplex-gap voor draadloze audioverbindingen. Daarnaast wordt ook gekeken naar extra ruimte in andere banden die voor draadloze audioverbindingen beschikbaar kan komen.

De ruimte tussen 694 MHz en 698 MHz is niet voor mobiele communicatie bestemd. Deze band wordt gebruikt als guardband om storing tussen omroep en elektronische communicatienetwerken te voorkomen. Deze guardband mag wel worden gebruikt voor laagvermogen audioverbindingen en ten behoeve van reportageverbindingen waarvoor een vergunning is verleend.

Eerdere consultatie

Een eerder ontwerpbesluit met betrekking tot de 700 MHz band is reeds van 26 juli 2018 t/m 7 september 2018 in consultatie geweest, namelijk als onderdeel van ontwerpbesluit NFP pakket 2018-1. De reacties die daarop zijn ingediend kunnen als volgt worden samengevat. Over het algemeen was er instemming met het besluit om 2x30 MHz frequentieruimte beschikbaar te stellen voor mobiele communicatie. Wel werd daarbij door twee partijen gevraagd om een deel van het spectrum niet te veilen, maar voor bedrijfskritische communicatie en vergunningvrije toepassingen beschikbaar te stellen. Dat er behoefte is aan frequentieruimte met laagdrempelige toegang wordt door het ministerie van EZK onderkend. Dit is reeds beschreven in de Nota Frequentiebeleid 2016, het Actieplan Digitale Connectiviteit, en het blijkt ook uit onderzoeken die in de voorbereiding van beide beleidsstukken zijn uitgevoerd. In deze wijziging wordt voor zover het installaties ter zee betreft tegemoet gekomen aan deze ontwikkeling door het beschikbaar stellen van 700 MHz-frequenties aldaar middels de procedure van verdeling op afroep. Afhankelijk van nog te maken afwegingen kan op een later moment verdere spectrumtoewijzing voor bedrijfsspecifieke mobiele communicatie in een bepaalde band of banden aan de orde komen.

Twee partijen hadden opmerkingen bij het exclusief ter beschikking stellen van in totaal 2x8 MHz voor het ministerie van J&V. In dit verband wordt erop gewezen dat het staand beleid is om waar mogelijk medegebruik mogelijk te maken op frequentieruimte die aan ministeries is toegewezen. Het gaat hier overigens om frequentieruimte die onvoldoende is om in de gehele communicatiebehoefte van de Openbare Orde en Veiligheidsdiensten (OOV) te voorzien. Een groot gedeelte van de communicatiebehoefte voor OOV zal bij de gekozen oplossing moeten worden ingekocht bij de commerciële mobiele dienstenaanbieders. De hier aangewezen frequentieruimte is vooral bedoeld om in aanvulling daarop waar nodig extra capaciteit in te kunnen zetten. Vooralsnog is nog onvoldoende duidelijk in hoeverre de OOV-diensten op commercieel dienstenaanbod kunnen vertrouwen en in hoeverre binnen de 2x8 MHz er ruimte overblijft om medegebruik mogelijk te maken. Zodra hierover meer duidelijk is, zal worden beoordeeld in hoeverre medegebruik mogelijk is.

Eén partij verzocht om de guard band (694 MHz - 698 MHz) en de duplex gap (733 MHz - 753 MHz) voor een Supplemental downlink (SDL) te bestemmen. Aan dit verzoek kan geen gevolg worden gegeven. Deze frequentieruimte wordt bestemd voor Programme Making en Special Events (PMSE). Die gebruikers verliezen als gevolg van de herbestemming van deze 700 MHz band, evenals de eerder herbestemde 800 MHz, reeds de toegang tot veel frequentieruimte. Twee partijen wezen er op dat deze ruimte voor PMSE onvoldoende compensatie biedt om het verlies aan frequentieruimte op te vangen. Dit probleem wordt onderkend. Het ministerie is in overleg met de sector om passende maatregelen te nemen, zoals het ontsluiten van alternatieve frequentiebanden en efficiënter gebruik van de bestaande banden, om dit verlies aan capaciteit voor PMSE op te vangen. Door enkele partijen is gevraagd om het gebruik van de 700 MHz band op installaties ter zee afzonderlijk te verdelen, en niet als onderdeel van de vergunningen voor gebruik van die frequenties op het Nederlands grondgebied. Deze partijen wijzen op een bestaande vraag naar mobiele

---

¹¹ Kamerstuk, 16 november 2015, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-24095-394.html>

communicatiediensten voor offshore die nu onvoldoende kan worden aangeboden door andere partijen dan de mobiele netwerk operators door een gebrek in de beschikbaarheid van geschikte frequentieruimte. Het ontwerpbesluit is daarop aangepast en opnieuw in consultatie gebracht.

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat
mr. drs. M.C.G. Keijzer